

23.11.2020

Asia/12

§ 822

Ilmalan raitiotien hankesuunnitelma

HEL 2020-008689 T 08 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi Ilmalan raitiotien rakentamisen ja ratasähköiden hankesuunnitelman siten, että hankkeen kokonaishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt ja hankkeeseen sisältyvät erillishankinnat sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 8 000 000 euroa (alv 0 %) syyskuun 2020 kustannustasossa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma
- 2 Katusuunnitelma Ilmalantori
- 3 Katusuunnitelma Pasilankatu välillä Pasilansilta Kyllikinportti
- 4 Katusuunnitelma Pasilankatu välillä Kyllikinportti Radiokatu
- 5 Katusuunnitelma Radiokatu_kooste_välillä_Pasilankatu-Ilmalankatu

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ilmalan raitiotie täydentää Pasilan raitiotieverkostoa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) raitiotieliikenteen linjastosuunnitelman mukaisesti, kun raitiolinjaa 9 jatketaan Pasilasta Ilmalaan.

Hankkeen strategiasidonnaisuus

Helsingin kaupunkistrategian mukaan liikennejärjestelmän toimivuudesta huolehditaan liikenneinvestoinneilla ja kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuutta kasvatetaan. Päätösehdotus on kaupunkistrategian mukainen ja se tukee strategian tavoitteita kestävä kasvun turvaamisesta.

Suhde muihin päätöksiin

HSL hyväksyi 10.2.2015 Helsingin kantakaupungin raitioliikenteen linjastosuunnitelman.

Yleisten töiden lautakunta hyväksyi 4.12.2012, 552 §, Ilmalantorin ja Ilmalankujan katusuunnitelmat.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 21.8.2018, 391 §, Pasilankadun (välillä Kyllikinportti–Radiokatu) katusuunnitelman.

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 22.1.2019, 24 §, Ilmalankadun ja Radiokadun katusuunnitelmat.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto valitsi 11.6.2020, 83 §, Ilmalan raitiotieyhteyden kokonaisuuran toteuttajan.

Hankkeen lähtökohdat ja tavoitteet

Ilmalan raitiotie on suunniteltu rakennettavaksi Länsi-Pasilasta Pasilankatua, Radiokatua ja Ilmalankujaa pitkin Ilmalantorille Ilmalassa. Olemassa oleva raitiotieverkosto ulottuu Pasilankadulla Kyllikinportille asti.

Samoin kuin Jätkäsaaren ja Hernesaaren rakentuvilla uusilla asuinalueilla, myös Ilmalan täydentyvän rakentamisen kohdalla alueen ensisijaiseksi joukkoliikennetarkoituksi on valittu raitioliikenne. Tällä hetkellä Ilmalan ja Länsi-Pasilan pohjoisosien joukkoliikenne pohjautuu laajalti bussilinjoin 23, 50 ja 59. Näistä kaksi viimeksi mainittua ovat poikittaisliikenteen linjoja.

Raitiolinjan 9 päätepysäkki on tällä hetkellä Itä-Pasilan puolella Pasilan rautatieaseman luona. HSL:n kantakaupungin raitioliikenteen linjastosuunnitelmassa linjan 9 päätepysäkki on sijoitettu tavoitelinjastossa Ilmalaan. Raitiolinjan 9 jatkaminen Ilmalaan parantaa alueen yhteyksiä eteläiseen kantakaupunkiin.

Pasilankatu toimii Länsi-Pasilan alueellisena kokoojakatuna. Katu on vilkkaasti liikennöity ja sillä kulkee useita bussilinjoja sekä raitiotielinja 7. Kadulla kulkee myös paljon pohjois-eteläsuuntaista kevyttä liikennettä niin Pasilan juna-asemalle kuin kauppakeskus Triplaan.

Radiokadun varrella sijaitsee asuinkerrostalojen korttelialueita, radio- ja televisiotoiminnan korttelialueita sekä hallinto- ja viristorakennusten korttelialue. Osassa kadun varren kortteleita on käynnissä kaavamuutosprosessi.

Ilmalankuja on uudelleen rakennettava katu Radiokadun ja tulevan Televisiokadun välillä. Kadun länsipuolella on HSY:n vesilinnojen tontti ja itäpuolelle on kaavoitettu toimitilarakennuksia. Katu liittyy pohjoispäästään rakennettavaan uuteen torialueeseen Ilmalantoriin. Kadun kautta tulee kulkemaan raitio- ja linja-autoliikennettä Ilmalantorille.

Ilmalantori on uusi Ilmalanrinteen toimitila-alueen toriaukio. Torin eteläpuolella on HSY:n vesilinnojen tontti. Torin länsi-, pohjois- ja osin itäpuolelle rakennetaan uusia toimitilarakennuksia. Tori liittyy itäreunastaan Ilmalankujan ja Televisiokadun katualueisiin. Ilmalantori sijoittuu Ilmalan aseman välittömään läheisyyteen. Ilmalantorille on suunniteltu raitiotien ja linja-autojen päätepysäkit, joten Ilmalantorista muodostuu merkittävä joukkoliikenteen vaihtoasema. Ilmalantorin pääasiallisia käyttäjiä ovat joukkoliikenteen matkustajat sekä toria ympäröivien toimitilatonttien työntekijät, asiakkaat ja huoltoliikenne.

Ilmalan raitiotie on tarkoitus rakentaa niin, että liikenne uudella rataosuudella voidaan aloittaa vuoden 2022 syksyyn mennessä.

Raideliikenteen osuus liikenteestä kasvaa, mikä alentaa hiilidioksidipäästöjä kokonaisuudessaan. Joukkoliikenteen osalta energiatehokkuus ja uusiutuvan energian käyttö kasvavat.

Hankkeen toteuttaminen

Katusuunnitelmien mukaisesti Ilmalan raitiotie toteutetaan Kyllikinportilta pohjoiseen Pasilankatua, edelleen Radiokatua ja Ilmalankujaa pitkin Ilmalantorille. Ilmalantorille rakennetaan kääntösilmukka.

Pasilankadulla ja Radiokadulla Rahakamarinportille asti rata toteutetaan joukkoliikennekaistoille katualueen keskelle. Joukkoliikennekaistoja käyttävät raitiovaunujen lisäksi myös linja-autot. Pasilankadulla joukkoliikennekaistat erotetaan istutuskaisoilla ajoradoista. Rahakamarinportista eteenpäin rata on ajoradalla aina Ilmalantorille saakka. Ilmalantorilla raitio-, ajoneuvo-, pyöräily- ja jalankulkuliikennettä ei ole erotettu toisistaan. Torin keskialueella ajoneuvoliikenne on estetty rajaamalla alue teräspollareilla.

Uudelle rataosuudelle tulee raitiotien ja bussien yhteiskäyttöpysäkit Pasilankatu 16 ja 18 välille sekä Uutiskatu-Hannanportti välille. Pasilankadun uudet pysäkit tulevat ajoratojen väliin joukkoliikennekaistojen molemmin puolin. Uutiskatu-Hannanportin pysäkit tulevat ajoradan molemmin puolin. Ilmalantorin pohjoisreunassa on raitioliikenteen ja linja-autoliikenteen pysäkit.

Radan ajolangat kiinnitetään yhteiskäyttöpylväisiin ja läheisten rakennusten seiniin. Yhteiskäyttöpylväisiin kiinnitetään myös katualueiden valaistuksen kannatinlankoja.

Melu- ja värinävaikutuksia hallitaan asianmukaisilla toteutusratkaisuilla.

Hankkeen mukaiset työt on todettu tarkoituksenmukaisiksi ohjelmoida toteutettavaksi yhteisenä kunnallisteknisenä (YKT) hankkeena. HKL on yksi YKT-hankkeen osapuolista ja Kaupunkiympäristön toimiala (KYMP) toimii hankkeen päätilaajana ja kilpailuttaa YKT-urakan. YKT-hankkeessa uusitaan alueen katujen kunnallistekniikka raitioradan rakentamisen yhteydessä.

Kaupunkiympäristölautakunnan rakennusten ja yleisten alueiden jaosto valitsi 11.6.2020 urakoitsijan YKT-hankkeen toteuttajaksi järjestetyn kilpailutuksen perusteella.

Raitiotien vaatimat sähkötyöt toteutetaan ratahankkeen yhteydessä, jotta liikennöinnin alkaminen asetetussa tavoiteaikataulussa voidaan taata.

Työnaikaiset vaikutukset raitioliikenteelle eivät ole huomattavia, sillä raitiotie rakennetaan alueelle, jossa ei raitioliikennettä aiemmin ole ollut. Liikennehaittoja tulee lähinnä Pasilankatu-Kyllikinportti risteyksen liittämistä nykyiseen raitiotieverkostoon. Myös Pasilankadun pysäkimuutoksista tulee väliaikaisia liikennejärjestelyjä.

Hankkeen kustannusten muodostuminen

Hankkeen arvonlisäverottomat kustannukset ovat hankesuunnitelman mukaisesti enintään 8 milj. euroa syyskuun 2020 kustannustasossa.

Hankkeen suunnitteluun on käytetty kesäkuun 2020 loppuun mennessä n. 0,17 milj. euroa.

Hankkeeseen on HKL:n vuoden 2020 budjetissa varauduttu käyttämään enintään 0,5 milj. euroa.

Vuodelle 2020 hankkeen kustannuksiksi on arvioitu n. 0,51 milj. euroa, vuodelle 2021 n. 3,66 milj. euroa, vuodelle 2022 n. 3,43 milj. euroa ja vuodelle 2023 0,24 milj. euroa. Vuosille 2021, 2022 ja 2023 sijoittuvat kustannukset otetaan huomioon HKL:n talousarvioiden laatimisessa noille vuosille.

KYMP:n kilpailuttaman YKT-urakan kustannuksista rakennusurakan ja rakennuttamispalkkion kuluja on arvioitu hankesuunnitelman ja siihen liittyvän kustannusarvion laatimishetkellä HKL:lle kohdistuvan YKT-sopimuksen mukaisesti 28,48 %.

Rakennusurakan töiden lisäksi hankkeessa käytetään n. 1,77 milj. euroa rataan liittyviin ratasähkötoihin ja ratasähkölaitteiden hankintoihin.

Näiden lisäksi hankkeelle tulee suunnittelun ja projektin johdon kustannuksia n. 0,75 milj. euroa sekä n. 0,83 milj. euron hankevaraus.

Hankkeen vaikutukset käyttötalouteen

Hanke aiheuttaa arviolta 51.000 euron lisäyksen vuotuisiin radan kunnossapitokustannuksiin. Kustannusten kasvu koostuu uusien vaihteiden kunnossapitotarpeesta sekä radan ja rata-alueen kunnossapito- ja huoltotoimenpiteistä, kuten kiskojen hiominen, kaarteiden voitelu ja lumityöt sekä pysäkkien kunnossapitotyöt.

Hankkeen rataosuus aiheuttaa 40 vuoden poistoajalla tasapoistoina 0,2 milj. euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin.

Hankkeen ratasähköosuus aiheuttaa 20 vuoden poistoajalla tasapoistoina 0,1 milj. euron vuotuisen lisäyksen poistokustannuksiin.

HSL:n perussopimuksen perusteella 50 % investoinnin poistoista (noin 0,1 milj. euroa/vuosi) ja 50 % laskennallisista korkomenoista (40 vuoden aikana yhteensä noin 4,1 milj. euroa, laskentakorko 5 %) voidaan laskuttaa HSL:ltä. HKL palauttaa HSL:ltä laskuttamansa 50 % laskennallisen korkomenon ns. infran korkotulona kaupungille.

Loppuosa poistoista (noin 0,1 milj. euroa vuodessa) ja investoinnin rahoittamisesta aiheutuvat todelliset noin 3,5 milj. euron korkokulut laina-aikana (korkokanta 3 % ja laina-aika 25 vuotta) jäävät kaupungin liikenneliikelaitoksen infratukena maksettavaksi. Ilmalan raitioradan vaikutus HKL:lle maksettavaan kaupungin tukeen on keskimäärin 0,1 milj. euroa vuodessa.

Lisäksi osa HSL:ltä laskutettavasta 50 % poisto-osuudesta ja 50 % laskennallisesta korosta kiertyy vuosittain käytön mukaisesti kaupungin maksettavaksi HSL:n maksuosuuden kautta noin 50 % poisto-osuudesta ja laskennallisesta korosta katetaan lipputuloilla ja loppuosa kohdistuu kuntaosuuteen.

Ilmalan raitiotien HKL:n osuuden kokonaisvaikutus Helsingin kaupungin käyttötalouteen arvioidaan olevan keskimäärin 0,2 milj. euroa vuodessa (HSL:n maksuosuus ja HKL:n samaa kaupungin tuki yhteensä).

Toimivalta

Hallintosäännön 7 luvun 1 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuusto päättää hankesuunnitelmista, joiden kustannusarvio ylittää 10 miljoonaa euroa. Kaupunginhallitus on 12.6.2017 § 665 päättänyt, että liiken-

23.11.2020

Asia/12

nelaitoksen johtokunta päättää tilahankkeista, joiden hankesuunnitelman mukainen arvonnalisäveroton kustannusarvio on enintään viisi miljoonaa euroa. Kun hankkeen kustannusarvio ylittää 5 miljoonaa euroa on päätösvalta kaupunginhallituksella

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hankesuunnitelma
- 2 Katusuunnitelma Ilmalantori
- 3 Katusuunnitelma Pasilankatu välillä Pasilansilta Kyllikinportti
- 4 Katusuunnitelma Pasilankatu_välillä_Kyllikinportti_Radiokatu
- 5 Katusuunnitelma Radiokatu_kooste_välillä_Pasilankatu-Ilmalankatu

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Liikenneliikelaitos

Päätöshistoria

Liikenneliikelaitoksen johtokunta 30.09.2020 § 147

HEL 2020-008689 T 08 00 02

Esitys

Liikenneliikelaitoksen (HKL) johtokunta esitti kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi Ilmalantorin raitiotien rakentamisen ja ratasähköiden hankesuunnitelman 10.9.2020 esityksen mukaan niin, että hankkeen kokonaishinta yhteensä sisältäen suunnittelun, rakennustyöt ja hankkeeseen sisältyvät erillishankinnat sekä hankintojen aikaiset lisä- ja muutostyöt on 8 milj. euroa (alv 0 %).

Esittelijä

yksikön johtaja
Antti Nousiainen

Lisätiedot

Mari Sipponen, projektipäällikkö, puhelin: 310 32389
mari.sipponen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566